

NIKU. Oppdragsrapport. Nr.245/2009

B.f.253. Kvinnherad
Baroniet Rosendal
Rom 213. Den Røde Sal
Farge- og bygningsarkeologiske
undersøkelser og anbefalte tiltak

Jon Brænne.

Rosendal. Baroniet. Den Røde Sal. Foto: JBr. Januar. 2009.

Dato: 25.10.2009
Til: Baroniet Rosendal
Kopi: Riksantikvaren
Fra: NIKU v/malerikonservator/seniorforsker Jon Brønne
Emne: B.f.213. Kvinnherad. Baroniet Rosendal. Rom 213. Den Røde Sal.
Farge- og bygningsarkeologiske undersøkelser og anbefalte tiltak

---

Oppdragsgiver: Baroniet Rosendal
Topografisk nummer: B.f.253
Prosjektnummer NIKU: 156.1392.08
Prosjektleder NIKU: Jon Brønne
Tidspunkt: Feltarbeid: 5 - 6.10. 2007 og 17.1.2009.
Rapportering: September og oktober 2009
Kvalitetssikring: Malerikonservator/forsker Tone Olstad

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Bakgrunn.....	2
Historikk	4
Metode for undersøkelsene	5
Dokumentasjon	5
Tilstand.....	6
Resultat av fargeundersøkelsene.....	6
Periodetabell for rom 213. Den Røde Sal.....	8
Rom 213. Den Røde Sal. Presentasjon av utseendet i periode 2, 1835.....	10
Anbefalte tiltak for rom 213. Den Røde Sal.....	15
Kilder	18

Bakgrunn

I forbindelse med de årlige undersøkelses- og konserveringsarbeidene NIKU utfører for Baroniet Rosendal, er Den Røde Sal farge- og bygningsarkeologisk undersøkt. Arbeidene er finansiert av Riksantikvaren. Baroniet Rosendal er fredet. Det innebærer at ingen tiltak som går ut over normalt vedlikehold må igangsettes før tiltaket er godkjent av rette antikvariske myndighet.

Figur 1. Baroniet Rosendal. Den Røde Sal sett mot nordøst. Foto. JBr. 2009.

Figur 2. Baroniet Rosendal. Den Røde Sal sett mot vest. Foto. JBr. 2009.

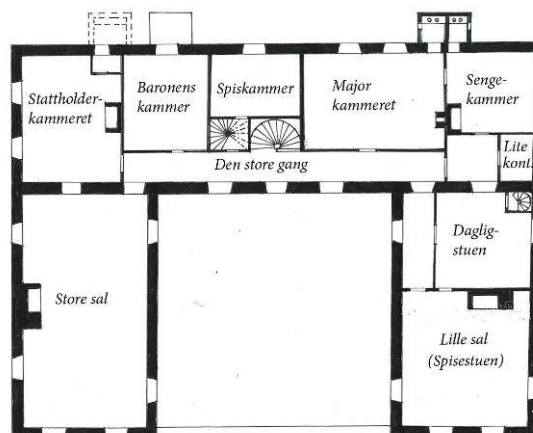

Figur 3. Rosendal. Baroniet. Den Røde Sal. Nordøsthjørnet. Foto: JBr. 2008.

Historikk

Rommet har hatt samme utstrekning siden byggeåret i 1665. Gjennom årene har det vært noen endringer plasseringen og størrelsene på døråpningene. De viktigste endringene rommet er: Rommet hadde et lokum som hang på utsiden av vegg. Døren til lokumet er bevart og har i dag en utstilling av Ereksjonspatentet. Det ble åpnet en lønndør in til det nåværende Pompeianske rommet da dette ble innredet, trolig i1856. Begge fløydørene i rommet ble satt inn i 1835. Rommet hadde tidligere en jernovn, men fikk svenskeovn/kakkelovn i 1835. Tak og gesims ble også satt opp i 1835.

Figur 4. Baroniet Rosendal. Forslag til rekonstruksjon av 2. etasje slik planløsningen var ca. 1745. Riksantikvarens arkiv.

Den Røde Sal ble innredet til nåværende utseende i 1835.

"1835. Sløyfet Kaminen paa Rødsalen, indsatt 2 fag nye Vinduer med Karmer paa samme. Klædt med bord under loftet, samt indsatt to dobbelte Dørre og panelet hele Værelset. Malet alt med Oliemaling og opsat nye kakkelovn".¹

Møblering og billedoppheng ble kjøpt inn i forbindelse med prins Carl, senere Carl XV sitt besøk til Rosendal i 1856..Rommet ble pusset opp til prinsens besøk.

" --- sommeren 1856 ble Rødsalen pusset opp. Han (Marcus Gerhard Hoff Rosenkrone) beholdt den røde farge på veggene - gjorde den bare litt dypere, - og rommet har siden hett Den røde sal". (Hopstock/Tschudi-Madsen 1965:55).

Det er ingen planmessige endringer i rommet siden 1856.

Metode for undersøkelsene

Fargeundersøkelsen ble gjort ved lagvise avdekkinger og registrering av malingslag (fargetrapper), samt kontrollprøver med skalpell på bygningselementene og vurdering av overflater i feltmikroskop på stedet.

Sekundært listverk ble løsnet. NIKU har valgt å begrense disse inngrepene til det omfanget vi mente var helt nødvendig for å forstå og tolke bygnings- og fargehistorien i rommet. Hvis det ved eventuelle fremtidige undersøkelser eller gjennom istandsettings- og restaureringsprosessen blir utført en mer omfattende avdekking av bygningsdeler, kan det komme fram nye detaljopplysninger om bygnings- og fargehistorien i Den Røde Sal.

Fargeundersøkelsen ble i hovedsak utført i dagslys. Resultatet av undersøkelsene er i hovedsak basert på funn på stedet. Det er i tillegg tatt ut materialprøver i rommet. Prøvene er undersøkt ved NIKUs laboratorium i Oslo.

Dokumentasjon

Lagskjema

Malinglagene som er funnet på de undersøkte bygningselementene er ført inn på NIKUs lagskjema for fargeundersøkelser. Disse oppbevares hos NIKU.

Fargeregistrering

Fargeregistrering ble gjort ved bruk av NCS-S systemet, som er et system for fargebeskrivelse.² Fargekodene skal i de fleste tilfellene oppfattes som veiledende, ettersom det sjelden er mulig å finne én NCS-kode som fullstendig samsvarer med den avdekkete fargen. Dersom det er oppgitt to koder med skråstrek mellom, anses fargen å ligge mellom de to kodene. Det må også tas høyde for at de avdekkete malingene gjerne er skitne, avblekete og nedslitte, og at fargene derfor kan se annerledes ut enn da malingene ble påført. Oljen i oljebaserte malinger gulner dessuten når den ikke utsettes for lys. Det betyr at de fargene som avdekkes vanligvis er for varme eller gule i forhold til hvordan de opprinnelig har vært. Dette er særlig kritisk for blå og grå farger. Oljen vil blekes når fargen står fremme i lyset.

Ved en oppmaling kan de fargene som anbefales i denne rapporten benyttes. Grunnen til dette er at avdekkingsprøvene har vært eksponert for dagslys i ett år før de ble rekodet.

¹ Notater i Baroniets arkiv. Omslag 3. "Optegnelse over reparasjoner samt adskilligt Nyt anskaffet, Rosendal hovedbygning med tilhørende udhuse samt Kirken og Broer vedkommende." C.H.Rosenkrone, 1836 + følgende år.

² Natural Color System® Index 2004

Fargene var derfor bleket og var derfor mye nærmere, eller tilnærmet like de opprinnelige. Det viste seg at fargeendringene i Den Røde Sal var marginale og knapt målbare. Grunnen til dette er trolig at de opprinnelige malingene som er benyttet inneholdt lite olje og at det har vært brukt lyssterke pigmenter.

Limfarge er som regel påført matt og har derfor en åpen struktur. Denne blir som oftest mye mørkere enn den var ved påføring, og endrer farge ved inntrengning av støv, skitt, sot og fukt. Limfarge vil også ofte endre seg radikalt ved overmaling med annen limfarge eller oljebaserte malinger. Fargekoding av gammel og overmalt limfarge er derfor vanskelig og kodingen må tas med forbehold. Dette gjelder spesielt pigmenterte limfarger.³ Fargekodingen av limfargene i denne undersøkelsen er gjort på klumper av maling som har ligget beskyttet. Denne typen aggregater av pigmenter i malingen gir de beste mulighetene til å kode fargene riktig. Hvit limfarge vil sjelden oppleves som hvit når den avdekkes. Det betyr at når en limfarge som er benyttet i tak, på takbjelker eller taklister beskrives som hvit, gulhvitt eller gråhvitt, er dette nesten uten unntak en limfarge påført som hvit. Hvit limfarge består oftest kun av et animalsk lim og revet malerkritt. Ny hvit limfarge er en lys og varm gulhvitt farge.

Materialprøver

Ved uttak av materialprøver for undersøkelse i mikroskop er opplysninger om bygningselement, sted, bunnmateriale og øverste fargelag notert og ført inn i NIKUS register over materialprøver. Materialprøvene oppbevares hos NIKU.

Fotografier

Interiørene er fotodokumentert med digitale fotografier av konservatorene i prosjektet. Det er tatt oversiktsbilder av rommet før undersøkelsene. Det er videre tatt fotografier under undersøkelsene for å dokumentere funn. Fotomaterialet er systematisert med en navngitt fil for hvert enkelt rom. Alle relevante fotografier vil bli vedlagt den endelige sluttrapporten for alle arbeidene på Rosendal.

Tilstand

Rommets nåværende tilstand er vurdert og beskrevet i NIKUs Oppdragsmelding 079 fra 1999, og er derfor ikke gjentatt i denne rapporten.⁴

Resultat av fargeundersøkelsene.

Forutsetning for undersøkelsen i rommet

Før undersøkelsene ble igangsatt, var det klart at rom 213 ikke skulle tilbakeføres eller restaureres til en periode som var eldre enn da rommet ble innredet til Den Røde Sal.

Oppsummering av resultatene

Det er trolig bare på veggene, i taket og trolig i vindussmyget det ville være mulig å finne rester av tidligere overflatebehandlinger som kunne gi indikasjoner på hvordan rommet har sett ut i de 170 årene mellom huset sto ferdig og til rommet ble innredet til nåværende utseende. Undersøkelsene har ikke gitt noen opplysninger om hele denne perioden. Dagens tak - og veggtrekk er i relativt god stand. Det ble derfor ikke tatt noen større åpninger i det

---

³ Limfarger som er basert på fargepigmenter, eller tilsatt fargepigmenter i tillegg til krittet for å gi egenfarge. Dette i motsetning til hvit limfarge som bare består av kritt (her fungerende som pigment) og lim.

⁴Brønne, Jon: Baroniet Rosendal i Kvinnherad kommune, Hordaland. Delprosjekt 1: Undersøkelser, tilstandsbeskrivelse og forslag til tiltak i 24 utvalgte rom i slottet. NIKU Oppdragsmelding 079, 1999

eksisterende veggtrekket, for å forsøke å kartlegge hvordan rommet så ut i tiden mellom 1665 og 1835.

Det er utført få oppussinger etter at rommet ble innredet til Den Røde Sal i 1835. Den nedre delen av gesimsen, fra eggstaffborden og ned, har vært malt flere ganger enn taket og veggene. Fargene har også variert sterkt. Det var ikke mulig å finne sammenhengen mellom de ekstra lagene på nedre del av gesimsen, og de øvrige elementene i rommet. (Se skisse)

Periodetabell for rom 213. Den Røde Sal.

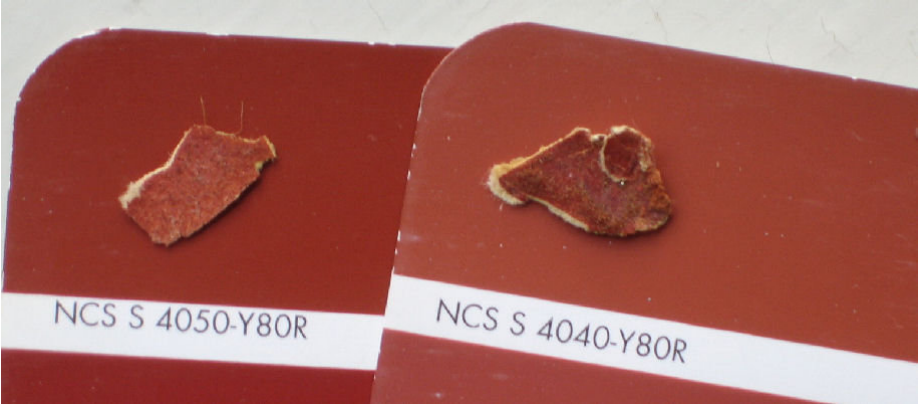
Perioder	1	2	3	4	5
	1665 Ludvig Rosenkrantz	1835 Christian Hendrich Hoff Rosencrone	1856 Marcus Gerhard Hoff Rosenkrone	?	1963 Tschudi-Madsen og Dahlin. Nåværende utseende
Tak	Ingen kunnskaper Trolig åpnet bjelketak	Rappet. Tre gipsrosetter satt opp. Malt hvit med limfarge	Malt hvit med limfarge	Malt hvit med limfarge	Malt hvit med mager oljebasert maling eller emulsjonsmaling
Taklist	Ingen kunnskaper Trolig åpnet bjelketak	Kraftig profilert taklist i gips som både ligger i takflaten og ned på veggen. Malt hvit med limfarge.	Malt hvit med limfarge	Malt hvit med limfarge	Malt hvit med mager oljebasert maling eller emulsjonsmaling
Gesims	Ingen kunnskaper	Malt hvit med limfarge.	Malt hvit med limfarge. Nedre del, fra eggstaffen og ned, malt rød som vegg.	Malt hvit med limfarge. Nedre del, fra eggstaffen og ned, malt rødbrun som vegg. Litt rødere enn 5040-Y80R	Malt hvit med mager oljebasert maling eller emulsjonsmaling
Vegg	Puss. Ingen kunnskaper	Panelt. Grunnet med grå. 2000-N Trukket med linlerret og papp og malt kongerød med mager linoljemaling. Mellom 4040-Y80R og 4050-Y80R	Malt rød med oljebasert maling. Mellom 3050R og 3050-Y90R	Malt rødbrun med oljebasert maling. Litt rødere enn 5040-Y80R	Malt rød med matt, mager oljebasert maling eller emulsjonsmaling. Fargen er ikke kodet.
Brannmur	Ingen kunnskaper	Malt kongerød med mager linoljemaling. Mellom 4040-Y80R og 4050-Y80R	Malt rød med oljebasert maling. Mellom 3050R og 3050-Y90R	Malt rødbrun med oljebasert maling. Litt rødere enn 5040-Y80R	Malt rød med matt, mager oljebasert maling eller emulsjonsmaling. Fargen er ikke kodet.

Brannmurlist	Ingen kunnskaper	Ådret i nøttetreillusjon med staffering i slagmetall. Som dørgeriktene. (Se skisse)	Malt hvit med oljebasert maling	Periode 3 blir stående	Malt hvit med oljebasert maling. Enkel staffering med gullbronse.
Vindu	Ingen kunnskaper.	Nye vinduer. Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling
Vinduskarm	Ingen kunnskaper	Nye karmen. Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling
Vindusmyg	Ingen kunnskaper	Lerrets-trekkene og belistningen kan være eldre enn vinduene. Malt hvite med oljebasert maling.	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling
Vindusgerikt	Ingen kunnskaper	Nye vindusgerikter. Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling	Malt hvit med oljebasert maling.
Dør	Ingen kunnskaper	Ådret i nøttetreillusjon med staffering i slagmetall. (Se skisse)	Malt hvit med oljebasert maling	Periode 3 blir stående	Malt hvit med oljebasert maling. Enkel staffering med gullbronse.
Dørgerikt	Ingen kunnskaper	Ådret i nøttetreillusjon med staffering i slagmetall. (Se skisse)	Malt hvit med oljebasert maling	Periode 3 blir stående	Malt hvit med oljebasert maling. Enkel staffering med gullbronse.
Fotlist	Ingen kunnskaper	Ny fotlist. Må undersøkes ytterligere i desember 2009.	Ingen kunnskaper	Ingen kunnskaper	Malt rødbrun med oljebasert maling
Gulv	Ingen kunnskaper	Nytt gulv. Trolig opprinnelig grønnsåpevasket, bonet eller oljet med en lys linolje.	Bonet?	Bonet?	Bonet

Rom 213. Den Røde Sal. Presentasjon av utseendet i periode 2, 1835.

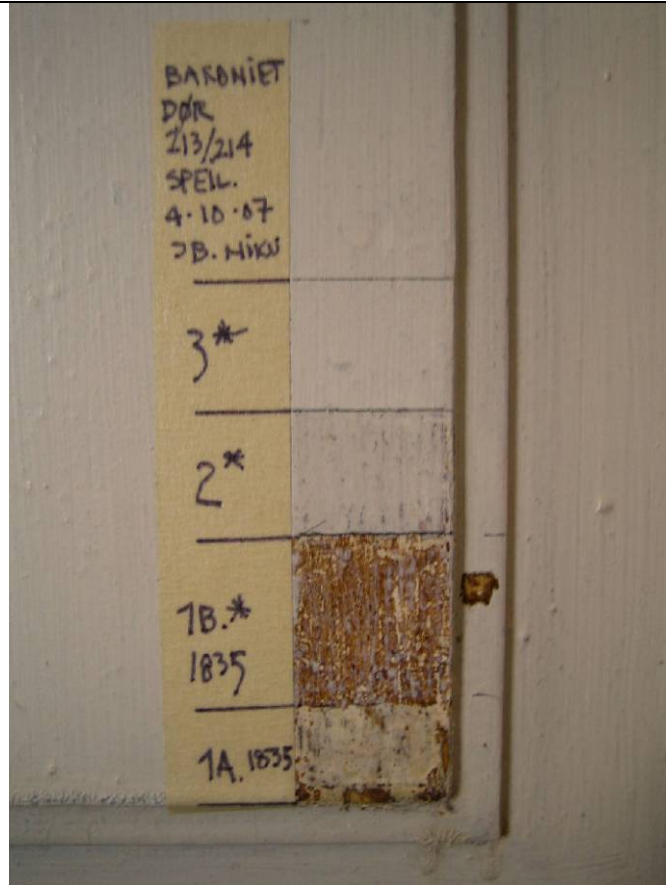
Periode	2 1835 Christian Hendrich Hoff Rosencrone
Tak	Rappet. Tre gipsrosetter satt opp. Malt hvit med limfarge
Taklist/Gesims	 <p>Kraftig profilert taklist i gips som både ligger i takflaten og ned på veggen. Malt hvit med limfarge.</p>

<p>Vegg</p>	<p>Panelt. Grunnet med grå. 2000-N Trukket med linlerret og papp og malt kongerød med mager linoljemaling. Mellom 4040-Y80R og 4050-Y80R</p> <p>Lagvis avdekning av lagene på vegg. Det er bevart rester av veggtrekket fra 1835 enkelte steder i rommet. Her bak en stikkontakt.</p> <p>Prøver av veggfargen fra 1835 lagt på to NCS S fargekoder.</p>
<p>Brannmur</p>	<p>Malt kongerød med mager linoljemaling. Mellom 4040-Y80R og 4050-Y80R</p>

Brannmurlist	 <p data-bbox="464 902 1331 965">Ådret i nøttetreillusjon med staffering i slagmetall. Som dørgeriktene. (Se skisse)</p>
Vindu	<p data-bbox="464 1028 834 1090">Nye vinduer. Malt hvit med oljebasert maling</p>
Vinduskarm	<p data-bbox="464 1176 987 1211">Nye karmen. Malt hvit med oljebasert maling</p>
Vindusforing	<p data-bbox="464 1294 1209 1357">Lerrets-trekkene og belistningen kan være eldre enn vinduene. Malt hvite med oljebasert maling.</p>
Vindusgerikt	<p data-bbox="464 1422 834 1485">Nye vindusgerikter. Malt hvit med oljebasert maling</p>

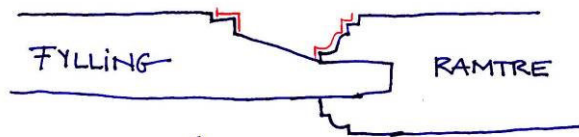
Dør

FLØYDØRENE:

DØR 213/214 og DØR 213/201

SIDE: ROM 213
1835-36. RØD MARKERING ER SLAGMETALL

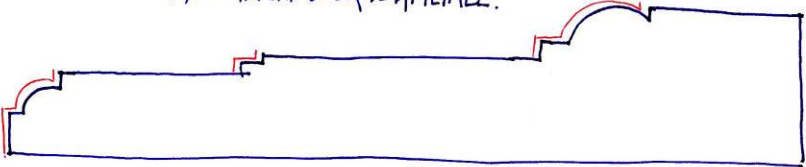

↑
SIDE: ROM 214 SKISSE: JB. 2007

Ådret i nøttetreillusjon med staffering i slagmetall. (Se skisse over)

Anslagslist mellom fløydørene. Rød markering er slagmetall.

Dørgerikt	 <p>DØRGERIKTER 1835-76. RØD MARKERING ER SLAGMETALL.</p> <p>SKISSE DØRGERIKTENE 213/214 OG 213/201. M 1:1.</p> <p>Ådret i nøttetreillusjon med staffering i slagmetall. (Se skisse over)</p>
Fotlist	Ny fotlist. Må undersøkes ytterligere i desember 2009.

Gulv

Det er ikke funnet spor etter maling på gulvet. Gulvet har trolig opprinnelig stått ubehandlet eller vært oljet eller bonet.

Anbefalte tiltak for rom 213. Den Røde Sal.

NIKU anbefaler å restaurere rommet i henhold til funnene fra periode 2, 1835. (Christian Hendrich Hoff Rosencrone) da rommet ble innredet som Den Røde Sal.

En tilbakeføring til periode 2 gir med små endringer i det nåværende interiøret mulighet for å vise siste mote i senempiren. Da rommet ble innredet i 1835, var dette et av senempirens fineste rom i Norge, innredet etter siste mote på kontinentet.

Et alternativ er å male rommet slik det ble pusset opp da møblene ble satt inn i rommet i 1856, i periode 3. Velges periode 3, vil rommet i stor grad se ut som nå, men med en mer rødbrun farge på veggtrekket enn dagens farge. Dører og listverk ble malt hvite i 1856, uten forgylling på profilene.

Periode 2, 1835. Tabell over anbefalte tiltak og farger.

Bygnings- element	Tiltak /Farge	Malingstype/ Materialer	Foreløpige NCS koder
Himling	Alle overflater rengjøres forsiktig. Sprekker og riss utbedres, fortrinnsvis med gips. Males hvit	Limfarge	Hvit
Taklist	Alle overflater rengjøres forsiktig. Sprekker og riss utbedres, fortrinnsvis med gips. Males hvit	Limfarge	Hvit
Vegg	<p>Sprekker og riss i veggpappen utbedres ved å lime tynt papir over sprekkene. Kantene på papiret rives etter at limet er tørket og slipes ned slik at det ikke er kanter mellom de pålimte lappene og veggtrekket. Lappene flekkgrunnes. For å klare å rekonstruere den opprinnelige fargen, må veggene først grunnes med en gul oker bunnfarge. Ettersom det ikke males på et opprinnelig veggtrekk, kan det benyttes en alkydbasert maling.</p> <p>Deretter males veggene røde.</p> <p>Malingene kan påføres tynt med fineste rulltype, men må deretter fordrives umiddelbart i vertikal retning.</p>	<p>Grunning: Alkydmaling</p> <p>Sluttstrøk: Linoljemaling.</p>	<p>Grunning: NCS S 2040-Y20R. Glans ca. 15.</p> <p>Sluttstrøk: NCS S 4050-Y80R Glans ca. 15-20.</p>
Brannmur	Sprekker og riss i veggpappen utbedres ved å lime tynt papir over sprekkene. Kantene på papiret rives etter at limet er tørket og slipes ned slik at det ikke er kanter mellom de pålimte lappene og veggtrekket. Lappene flekkgrunnes. For å klare å rekonstruere den	<p>Grunning: Alkydmaling</p> <p>Sluttstrøk: Linoljemaling.</p>	<p>Grunning: NCS S 2040-Y20R. Glans ca. 15.</p> <p>Sluttstrøk: NCS S 4050-Y80R Glans ca. 15-20.</p>

	<p>opprinnelige fargen, må veggene først grunnes med en gul oker bunnfarge. Ettersom det ikke males på et opprinnelig veggtrekk, kan det benyttes en alkydbasert maling.</p> <p>Deretter males veggene røde.</p> <p>Malingene kan påføres tynt med fineste rulltype, men må deretter fordrives umiddelbart i vertikal retning.</p>		
Brannmurslist	<p>Profilen oljeforgylles med slagmetall som fernisseres etter at forgyllingen er gjennomtørr. Deretter ådres/laseres geriktene. Det ser ut til at det ikke har vært malt årer i illusjonsmalingen, men at den er utført som en ren lasering som følger vedretningen på geriktene.</p>	<p>Linoljebasert maling.</p> <p>Grunning: Hvit.</p> <p>Lasur: Brent sienna, trolig med en meget liten tilsetning av rå umbra. Må utføres med tørrpigment.</p>	Nøttetreslasering/ ådring
Vindu	Males hvit	Linoljebasert maling.	Hvit Glans 25-30
Vinduskarm	Males hvit	Linoljebasert maling.	Hvit Glans 25-30
Vindusgerikt	Males hvit	Linoljebasert maling.	Hvit Glans 25-30
Dører	<p>Profilen oljeforgylles med slagmetall som fernisseres etter at forgyllingen er gjennomtørr. Deretter ådres/laseres døra. Det ser ut til at det ikke har vært malt årer i illusjonsmalingen, men at den er utført som en ren pensellasering med markert stripeeffekt som følger vedretningen på alle de konstruktive elementene på døra.</p>	<p>Linoljebasert maling.</p> <p>Grunning: Hvit.</p> <p>Lasur: Brent sienna, trolig med en meget liten tilsetning av rå umbra. Må utføres med tørrpigment.</p>	Nøttetreslasering/ ådring

Dørgerikt	<p>Profilen oljeforgylles med slagmetall som fernisseres etter at forgyllingen er gjennomtørr. Deretter ådres/laseres geriktene.</p> <p>Det ser ut til at det ikke har vært malt årer i illusjonsmalingen, men at den er utført som en ren lasering som følger vedretningen på geriktene.</p>	<p>Linoljebasert maling.</p> <p>Grunning: Hvit.</p> <p>Lasur: Brent sienna, trolig med en meget liten tilsetning av rå umbra. Må utføres med tørrpigment.</p>	Nøttetreslasering/ådring
Fotlist/terskel	Bli undersøkt i desember 2009.		
Gulv	<p>Renses fullstendig for gammel boning og olje. Dette gjøres trolig best ved først å benytte et middel for fjerning av bonevoks, og deretter vaske med soda eller såpesponsopløsning. Det må ikke brukes mye vann, men likevel må etterskyllingen gjøres ordentlig.</p> <p>Etter rensing må kvalitet og utseende vurderes for å ta avgjørelse om gulvet skal oljes eller forbli ubehandlet.</p> <p>NIKU tilrår ikke ny boning idet det krever ettersyn og boning flere ganger i uka i høysesongen hvis gulvet skal holdes noenlunde presentabelt.</p>		

Kilder

Litteratur

- Hopstock, C. og Tschudi Madsen, S.; 1965 Rosendal, Baroni og bygning, Universitetsforlaget
- Brønne, Jon: 1999. Baroniet Rosendal i Kvinnherad kommune, Hordaland. Delprosjekt 1: Undersøkelser, tilstandsbeskrivelse og forslag til tiltak i 24 utvalgte rom i slottet. NIKU Oppdragsmelding 079,

Arkivalia

Arkivalia hentet fra Riksantikvarens arkiv og Baroniet i Rosendals arkiv:

- Baroniet Rosendals arkiv. Mappe 3. C.H. Rosenkrone, etter 1836. *Opptegnelse over reparasjoner samt atskillig Nyt anskaffet, Rosendals hovedbygning med tilhørende udhuse samt Kirken og Broer vedkommende.*
- Finn Krafft: Fargeundersøkelser Rosendal, 1958. Riksantikvarens arkiv.
- Stephan Tschudi -Madsen "Opptegnelser utført av ukjent etter 1745". Opptegnelse fra undersøkelse på Rosendal 23-28. februar 1964.
- Halvor Vreim; "Bygningsmessig istandsetting og restaurering av rommene i "Borgen", Stamhuset Rosendal, nå den Weis-Rosenkronske stiftelse, Kvinnherad, rapport juli 1958, Riksantikvarens arkiv.
- Egil Dahlin. Fargesetting og besiktigelse i forbindelse med restaurering og oppussing av spisesalen c, kontoret g og havestuen l. 28.10.1967. Riksantikvarens arkiv.

Oslo 25.10.2009

Jon Brønne
Malerikonservator/seniorforsker